

MAGYAR NÉP

KÉPES-HETILAP

Előfizetési árak:

Égész évre 6 pengő, félévre 3 pengő
Egyes szám ára 15 fillér
Külföldre egész évre 10 pengő

Főszerkesztő: GYALLAY DOMOKOS.

Főmunkatárs: DR. SZÁSZ FERENC.

Laptulajdonos: MINERVA R-T.

Megjelenik minden szombaton,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kolozsvár, Brassai-utca 5. szám.

Ötezer új családi ház...

Minden egészséges országepítő munkának abból kell indulnia, hogy a föld termelődét, fentartóját és megtartóját, a népi tömeget a megélhetés korszerű feltételeivel issa el, miáltal a közös nemzeti termelő munkában való redményes részvételét biztosíthatja. Ebben a tekintetben dicsőretreműlő kezdeményezések indultak a magyar ormány részéről.

Ezeknek a kezdeményezéseknek első szemmel látható és kézzel fogható eredménye az az ötezer új családi ház, melynek megépítésével a kormány fűtött a nagy megéltezés nehézségeivel küzdő, sokgyermekes családokat igyekszik olyan gazdasági és kulturális színvonalra emelni, ahol a magyar új nemzetfenntartó erői eredményítő munkában kibontakozhatnak.

Ennek az ötezer új háznak ugyanis az az lényege, hogy a leleki-kormány nemzeten megteremtette a Országos Népi és családvédelmi Alapot.

az az alap a népi tömegek szociális problémáit igyekszik megoldani, s ezáltal bevonni őket a nemzeti termelő munkába, még pedig a munka, az erő és az önzalalom okozásával.

A Családvédelmi Alap most megfelelő hajlékhoz jutatta a sokgyermekes családokat. Ez kétségtelenül nagylentőségű és mélyreható intézkedés, mert hiszen a magyar nép annyira szükséges szaporodásának elengedhetetlen feltétele az egészséges hajlék. Az alap már ebben az esztendőben 5000 családi ház építéséhez nyújt segítséget, túlnyomórésben mezőgazdasági munkában élő egyszem, sokgyermekes családok számára. Az alap hozzájárulásából erre a célra 3500 telket máris biztosítottak.

Az új, boldogabb és szebb magyar élet jelképe ez és ezek mellett annak is bizonyítéka, hogy a kormány megértette a népi elemek felszámolásában rejülő nagy köte-

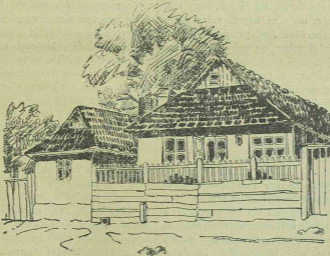
lességet, mely elől már nem lehet elzárkózni. A magyar földművelő eddig, igen csekély kivételt leszámítva, alig élt munkája értékének és nemzeti jelentőségének megfelelő életet. Művelte a földet, de sajátos erők és körülmények akadályozták, hogy a föld halás legyen neki a munkáért. Nem egyszer valóban leleacsosnyító életviszo-

nyok között végeztó munkáját, biztosította a nemzet egyetemességének zavartalan életét, miáltal ő maga alig jutott munkájának megérdemelt méltánylásához.

Jól tudjuk, hogy ezzel az 5000 új házzal nincs minden kérdés megoldva. De jól esik tudni, hogy 5000 sokgyermekes, szegény magyar földműves, emberhez méltó lakáshoz jut. Ez növeli benne az önbizalmat és a munka szeretetét, mely nélkül a munkán több a verejték, mint az áldás. Mert valóban első sorban magát a magyar népet kell meg-

erősíteni ahhoz, hogy az ország is erős legyen. Egy ország erőssége pedig fiainak emberhez méltó életében, a végző munka szeretetében s az erő tudatában gyökerezik. Ha a föld megmunkálta hüségét ahhoz, aki megmunkálja, a munkás is ragaszkodni fog hozzá. Azért van teljes és tényleges igazság abban a mondatban, hogy akté a föld, azé az ország. És viszont.

Mindezek után egyetlen szerény kérdésünk volna ez az, hogy vajjon az erdélyi szegény, sokgyermekes székely és magyar mezőgazdasági munkásokról Erdélyt-o vagy történelk-e gondoskodás ebből a Népi-és Családvédelmi Alapból? Igazán fölsőleges volna bizonyítani, hogy Erdély földművelő magyarságának soraihan is bőségesen akadnak, akik az ilyen családi házra rászorulnak... A 22 évi román orslom annyira tönkre lette az erdélyi földművelőt, hogy valóban rászorul a legmesszebbbenmő támogatásra.

MAGYAR ÉLETÜNK KÉRDÉSEI

„... a mi mindennapi kenyérünkkel“

Nincs ma a magyar életnek húsa és vérből gőbb kérdése, mint a kenyér. Multkori számunkban összehasonlító képet adtunk arról, hogy más országokkal szemben hogyan élünk. Az összehasonlításból nagyon kedvezően kerültünk ki. Ez azonban nem lehet ok arra, hogy elbizakodjunk. Az elbizakodás veszélyes jelet az élet küzdelmének bármely vonalán.

Nekünk, magyaroknak, általában ritkán volt alkalom érezni, történelmünk folyamán, hogy mi az éhínség, ami miatt keleten, Kinában, Indiában évente milliók pusztulnak el. Az áldott magyar föld megtermette, a gondos magyar kéz betakarította a mindennapi kenyér magvait. A világháború idején sem éreztünk különösebb szükségét, mert készleteink okos és gondos beosztása lehetővé tette, hogy az új termésig kihúzzuk. Pedig mindnyájunk előtt ismeretes, hogy magunkon kívül másokról is kellett gondoskodnunk.

Ma újból háború van. Ne mondjuk, hogy világháború, ámbár ha szertenczünk, azt látjuk, hogy alig van Európában ország, mely ne kapott volna több-kevesebb izeltöt a háborúból. Ami pedig az európai földtekén túl van kialakulóban, az méreteiben jóval meghaladja a mi szárazföldi méreteinket, s így nem is túlzás, ha azt mondjuk, hogy a mostani háború, mely a jelek szerint most lépett döntő szakaszába, nem áll a világháború mögött, sőt céljában, felkészültségében, erejében és elszántságában sokkal nagyobb méretű, mint amaz. S mivel nem tudjuk, hogy a háború elindított és vakon rohanó szekerét mikor áll meg, nekünk fokozott kötelességünk vigyázni a kenyérré.

Mert mi a kenyér! Amikor Pompeius, a híres római hadvezér hatalmas tengeri gályákkal, melyek a római nép számára gabonával voltak megrakva, a tengeri orkán miatt egyik kikötőben már napokon át vesztelgelni volt kénytelen, végre is indulásra szánta el magát, mert tudta, hogy Róma népe kétségbeesetten várja a kenyeret. Tengerészársái igyekeztek lebeszélni az elindulásról az istenkísértéses időben. Pompeius azonban hajthatatlan maradt. „Meghalni meglehet, de enni kell“ — mondta és nekivágott a viharzó tengernek. Meg is érkezett nehéz tengeri út után és Róma népe meg volt mentve az éhségtől.

Itália, Róma utódja, mintha örökölte volna a kenyér megbecsülésének nagy gondolatát. Maga

Mussolini hatalmas moesaras területeket csapoltat és tesz gabonatermésre alkalmassá, hogy az ország mindl kevesebb gabonabehozatalra szoruljon. „Búzaesatának“ nevezte el ezt a földnemesítési és terményítési áldásos akciót, mely nagy gabonatermő területekhez juttatta a fasizta Olaszországot. Ennek búzaesatának a természetes kifejlődése a „kenyérünnepe“, melyet Olaszországban évenként megünnepelnek. Az idői ünnepen az olasz kormány ilyen felhívást intézett az olasz néphez: „Olaszok! Szeressetek a kenyeret, a ház szívet, az asztal díszét, a tál hely örömét. Becsüljétek a kenyeret, a homlok izmáját, a munka büszkeségét, az áldozat költészetét. Tiszteljétek a kenyeret, a mezők dicsőségét, a föld lángját, az élet ünnepeit. Ne tékozlójátok a kenyert, a haza gazdagságát, az Isten legédesebb ajándékát, az emberi fáradság legszentebb jutalmát.“ A hangvételre hajlamos olasz lélek ezzel a felhívással megérintette a kenyér himnuszát, de kifejezte azt is, hogy a kenyér megbecsülése nemzeti kötelesség, sőt ennél is több: nemzeti életparancs, melynek nem teljesítése nemzetek katasztrófáját jelentheti.

A zsemlyét, a kalácsot, a laskatésztát és mi minden egyebet tudjuk nélkülözni, de a kenyeret nem. A kenyér az élet folytonosságának jelképe és bonyossága. Az egyiptomi eltemetett királyok 4-5000 év múltán kibontott sírjaiban az arany-özüst kincsek mellett ott volt a búza is. Az életadó és életgyarapító búza, melyet az egyiptomi fáraó is megbecsült, az a kenyér kopersőjába helyeztette maga mellé.

A kenyér tehát nem magánügy. Nem a mag gazda, nem a malomkő, nem a pék, nem a háztartás, nem a gyomor ügye. A kenyér nemzeti ügy, s mi kevesebb van belőle, annál inkább nemzeti ügy. Először az következik, hogy a kenyér ügyével sem az egyének, sem a tömegeknek nem lehet könnyelmű bánni. Amikor tehát az ország közéletmezésének szíve megszorításokat tesznek, azt a nagy közéleti érdeklében tessék. Aki pedig ezt nem érti meg, az a közösség hátrányára törvénytelen kivételeket igyekszik maga számára biztosítani, az elvonja mások mindennapi kenyereit, melyet Isten mindenki számára biztosított, aki tőle bízalommal kéri. Ma egyetlen kötelesség háramlik ránk: hősiesen kitartani az új termésig. Ez az igazi búzaesatna. Ha ezt meggyere, akkor nincs mit félnünk a jövőtől.

Széchenyi István mondja:

Legyetek hű magyarok tettei
nem pusztá szóval!

Magyarország 1918

Csonk Magyarorszag

Fekvédekkel

Kárpátaljjával

Erdély egy részével

Bácskával

Magasabbrendű lét!

As ország közvéleményében mélyreható változások állottak be. Emlékeznünk még azokra az időkre, amikor sajtónkban a kömnyedség, a nemzetközi közömbösség, vagy pedig a zsidó hirtalpirok és nagyszájú nemzetmentők által népszerűsített szocialista és kommunista eszmék mélyelyezték a magyar olvasót.

A munkásságról, az iparosodásról most is sok szó esik, de ezen túlmenően, az új magyar sajtó érdeklődése egyre inkább a nemzet gerince és alapja: a földművelő parasztság felé fordul.

Itt van többek között a falusi népoktatás kérdése. Visszatérő gondolat az újságok hasábjain. Az írott szó, a papírosra vetett gondolat terjesztése is nagy eredmény. A kézzelfogható és szemmel látható eredményig azonban sok munkára, hitre, ünfeláldozó vállalkozásra van szükség. Különböző szervezetek vezetői ünek össze itt és ott is, az ország minden részében, falusi népfőiskolai tanfolyamok létesítéséről tanácskoznak. Ennek a mozgatomnak szinte még a kezdetén vagyunk. Eddig a falu gyermeke kijárta azt a néhány elemi iskolai osztályt, aztán már kész ember volt. Nemigen toródott vele senki. Erdélyben az idegen megszállás alatt felnőtt falusi nemzedék a magyar betűveléssel is hadilábon áll. Hiábavaló holt töke a magyar falvak közismert tudászsomja és dicséretes érdeklődése, ha ezt az érdeklődést nem használjuk ki. Gyakran felbukkannak buzgó előadók is, akik meglepő önzetlenséggel előadásokat rendeznek, könyveket, folyóiratokat ajándékoznak. Erzésünk szerint: ez nem elég. Sokkal komolyabb és életbevágóbb nemzeti ügy ez, semhogy ezzel a kezdeti sebességgel megelégedhettünk. „Feljebb kell emelkedni. Talán ebben a két szóban lehet összefoglalni a vágyat, amely kajta földművelő népünket kifelé abból a sorból, amely addig elmaradtólte egy fejlettebb, magasabbrendű lét friss levegőjét!” — írja az egyik közírónk. Magasabbrendű, átfogóbb műveltségre van

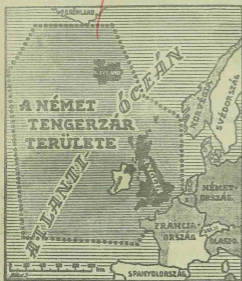
szükség a falvakon. Ennek a műveltségnek alapjai megvannak, a népi erő, tudás és kifejezőkészség a magyar mélyműveltségben csodálatos varázssal nyilvánul meg. Erre az ősi, honfoglaláskori magyar őstalpiosságra kell építeni. Az őserőt nem szabad magára hagyni, de a kor követelményeirez idomítani, a magatartást öntudatosítani, a magyar érzést és lelkületet kímévelni. Így a falu gyermekének az elemi népfőiskola, majd pedig a népfőiskola elvégzésével egész életére szóló értéket és lendítő erőt adhatunk. Most, amikor talán csak néhány hónap, esetleg néhány rövid esztendő választ el a földkérdés megoldásától, a legfontosabb feladat: népfőiskolával, vagy falusi szabadszervezettel, ismeretterjesztő, műveltségi és haladást hirdető munkákkal, de még ezeken kívül, akármilyen eszközzel elősegíteni a falvak népének az öntudatosítását, felszerelni őket a műveltség vértével, hogy kiforrott, egész emberek, gazdaglelkű, széles látókörű, értékes magyarok kajják meg a magyar földet, olyanok, akikre az állam rábízhatja azt. Az elrettentő román példa áll előttünk: szervezeten, tudatlan tömeg kapta meg Erdélyben a magyar birtokosoktól olvett földeket, megművelni, hasznosítani nem tudták, siettek táladni rajta.

Az államnak kell elvállalnia ezt a feladatot. Az állam rendelkezik a legjobb előadók, szakemberekkel, de módjában áll új előadókat és szakembereket nevelni és alkalmazni. Azonban nemcsak azok a tanárok és tanítók jöjjenek itt számításba, akik tudományos felkészültségükkel kétségtelivül nagy hasznára lehetnek a tanulni vágyó ifjúságnak, de jöjjen mindenki számításba, aki ebben a rendkívüli fontos ügyben a köz szolgálatára lehet. Meg kell szolgálatni a népfőiskolások előtt azokat az írákát, tudásokat is, akik a földkérdés fontosságára figyelmeztet felhívják.

Tapasztalatunk és legjobb meggyőződésünk szerint hangsúlyozzuk: különösen Erdélyben sürgősen szükség van népfőiskolákra!

[M. I.]

A „Magyar Nép“ külpolitikai szemléje

A német tengerzár. Németország világosan megmondotta, hogy minden amerikai hajót, amely Angliának hadiszert szállít, minden további nélkül elsüllyeszt, míhelyt a német részről kijelölt hadizónát átlépte. Hogy mit tekint Németország hadizónának az Atlanti óceánon, azt mostani térképünk igen szemléletesen mutatja. Ez a hadikörzet Franciaországtól Grönlandig terjed s mintegy 150.000 négyzetmérföld területet foglal magában. Nem régen olvastuk az első híradásokat arról, hogy az amerikai szállítmányokat kísérő hadihajók már megjelentek az európai vizeken néhány száz mérföldre Írország partjaitól. Nem kétséges, hogy Amerika megkísérelti a hadianyag szállítást a német tengerzár ellenére is, viszont az se kétséges, hogy a német búvárnaszádok ott fogják az amerikai hajókat elsüllyeszteni, ahol érik. Amerika nem titkolja, hogy Angliát minden erejével meg akarja segíteni Németország ellen. Míhelyt tehát az első amerikai hajót német torpedótalálat ér, akkor tudomásul vehetjük, hogy Németország formális hadüzenet nélkül is háborúba keveredett Amerikával. Hogy aztán ez mit használ majd Angliának, azt a legközelebbi jövő fogja megmutatni.

A Balkán rendeződése. Az új balkán-háború, mely tizenkét nap alatt ragyogó fegyvertények egész sorozatával kápráztatta el a világot, tulajdonképpen nagyjában rendezte is a Balkánt, amikor szétbontotta Jugoszláviát, önálló életre keltette Horvátországot és visszaadta a Délvidéket Magyarországnak. A részletes rendeződés azonban ezután következik s itt tünik majd ki az ugnevvezett „életter“ jelentősége az érdekelt országokra nézve. Németország kezdetlől kijelentette, hogy nincsenek a Balkánon területi igényei. Viszont Olaszország már megához csatolta Szlovéniát és a legszorosabb kap-

csolatokat kívánja felvenni az új Horvátországgal. Ezek a kapcsolatok az eddigi jelek szerint egyformán politikaiak és gazdaságiak. Az olasz sajtó cáfolta ugyan, de már ismeretes, hogy az új Horvátország a királyságot teszi államformává s királynak egyik olasz királyi herceget kérte fel. Ez egészen természetes is. A kis Horvátországnak érdeke, hogy létét a hatalmas Olaszországhoz kösse, viszont az olasz érdekek is megtalálják a maguk számítását abban a kis országban, mely kellő gazdasági adottság s nem kis politikai araválóság birtokában alkalmasnak látszik az olasz befolyást a Balkánon keresztül is érvényesíteni.

Berlin és Vichy. Ebben a rovatban már régóta nem tettünk említést a német és francia viszonyról. Nem is tehetünk, mert ez a viszony hosszú ideig a megmerevedés állapotában volt azóta, hogy a francia kormány elzárkózott a német-francia megbékéltési hirdető Lavalnak a kormányba bevetelétől. Most azonban a helyzet egyszerre öröndetes felengedés jeleit mutatja. Darlan francia tengeragy, a francia államfő helyettese, hosszú megbeszélést folytatott Hitler német vezér- és kancellárral. Ennek a megbeszélésnek máris kedvező jelei vannak, egyebek mellett a fegyverszüneti szerződés némely pontjainak enyhítésében, a meg- és megnevezett francia területek egységközi érintkezésnek megkönnyítésében. Ezt természetesen olyan további lépések követhetik, melyek a francia belpolitika határozott tisztulását eredményezik s végeredményben egy francia-német megegyezés lehetőségének alapját képezhetik. Németország kezdetlől fogva nem a harcban legázolt nép módjára bánt Franciaországgal hanem megbecsülte benne a vitéz ellenfelet. Ez Franciaország nem felejtí el, annál kevésbbé, mer mielőbb békét és nyugalmat akar, hogy szörnnyű vesereségének irtózatossá sebeit mielőbb beheggesse.

A skóciai vendég. Bármiként vélekedjenek Hess Rudolfnak, a német vezér helyettesének különös és szokatlan cselekedetéről, egy dolog egészen bizonyos: a német hadieleket ez nem téríti el az egyene iránytól, Anglia megverésétől. Az angol rádió természetesen teleszójjal habzsolja ezt a friss világ politikai eseményt, s olyan megjegyzéseket füli hozzá, hogy „az egyik patkány már elmenekült süllyedő hajóról“. Anglia azonban korán örönd. Eg fecske nem csinál tavaszt s egy beteg idegzetű zavarodott lelkű ember saját magára végzetes lépés nem fogja megintatni egy százmillió népnek az erjét és akaratát, mely két év óta különböző hatereteken a világraszóló győzelmek sorozatát aratta. Németországnak erre is meg lesz a maga felelete. A olasz sajtó máris sejteti, hogy a közeljövő az eddigiakat is felülmúló hadiselekmények színhelye lesz. Ez lesz a német válasz az angol gúnyolódásra. A hogy Hess Rudolf Berlinben van-e, vagy Skóciában már nem változtat Anglia sorsán. (—dr

Hess Rudolf rejtélyes körülmények között Angliába repült. Hess Rudolf, a Führer helyettese május 6-án váratlanul repülőgéppel elutazott. Amint később kitudódott, Hess Anglia fölé repült és Glasgow környékén előernyővel kiugrott gépből. Hess pártagnak, akinek a Führer velek óta rosszabbodó betegsége miatt a legszigorúbban megtiltotta, hogy továbbra is repülőgépet vezessen, a parancs ellenére a legutóbbi időben sikerült újra repülőgépet szereznie. Egy hátrahagyott zürzavaros megalmazási levél, sajnos, szellemi megzavarodottság jeleit mutatja, aminek következtében attól lehet azt tartani, hogy Hess párttag kényszerpárttagként áldozata lett. A Führer azonban elmondta, hogy Hess párttag szányságait, akiknek egyedül volt tudomásuk ezekről a repülésekről és azokat a Führernek az előttük ismeretlen titálm ellenére nem akarták elárulni, illetve nem jelentették azonnal, tartóztassák le. Hess Rudolf esetét német politikai körökben egy szellemi képességében megrendült férfi feltételek tekintik és ebben az időben a lépés magyarázatát. Politikai körökben, különösen pedig Hess közvetlen környezetében tudott dolgok voltak, hogy a Führer helyettese már évek óta súlyos betegségben szenved. Ez kihatott lelkiállapotára és rendkívül zavarokat idézett elő. Betegsége miatt kuruzslókkal állt összeköttetésben.

Mostan tellőből és leveléből kitudott azonban, hogy az utóbbi napokban lelki egyensúlya elborult. Hess Rudolfnak régebbi időkben összeköttetése volt angolokkal, különösen Hamilton lovaggal volt bizalmas barátságban, akivel a Berlini olimpián is ismerkedett meg és lelki zavarában, amihez valószínűleg kényes körülmények járultak, azt hitte, hogy személyes közbelépésével megmentheti Angliát a pusztulástól. Tettét tehát csupán betegségének saját eredményeként magyarázzák és politikai körökben hangzatosítják, hogy mindenek a legkisebb hatása sem lehet a német belpolitikára, a német államvezetésre és a háború kimeneletére. Hess Rudolf tervéről természetesen senki sem tudott. Tette családját és környezetét épp oly mér-

tékben meglepte, mint az egész német nemzetet. Mint Hess Rudolf hátrahagyott papírjainak eddigi átvizsgálása után kitudott, Hess abban a téves eszmében állt, hogy a vele korábbi ismeretségben álló angoloknál toendő személyes lépése mégis meggyőzést hozhat létre Németország és Anglia között.

Sziriát bombázzák az angolok. A Francia fennhatóság alatt álló Szíriában már tulajdonképpen folyik is a harc. Az angolok bombatámadást intéztek több szíriai repülőter ellen, ahol német repülőgépek jelenlétét sejtették. Dentz tábornok, Szíria francia főbiztosa kijelentette, hogy ezek a támadások Franciaország szemből ellenséges cselekményt képeznek. Az angolok máris egy lelkületes Szíriát, mintha a németek megszállották volna. Szíria parti vizeit brit védelmes zónának minősítették. A szíriai bombázók megtámadták Rajakot s angol gépek beirult kaszárnyákat és a damaszkuszi repülőteret géppuskatűzzel árasztották el. Törökországban természetesen a legnagyobb figyelmet keltik a szomszédban lejátszódó események. A szíriai helyzetet rendkívül zavarosnak látják. Görögország és Szíria között a forgalom majdnem teljesen megszűnt. A török lapok nyilvánvalóan tartják azt a lehetőséget, hogy a németek Szírián keresztül kísérlik meg az egyiptomi angol haderő megtámadását s tudják, hogy angol részről is számolnak ezzel a lehetőséggel. A szíriai örömenyek és kurdok a tengelyhatalmak mellett nyilatkoztak és bizonyos örmény körök szovjet részről anyagi támogatásban részesülnek. Ankarában általános az a vélemény, hogy az angolok szíriai bombázásai sokkal gyorsabb ütemet adnak a Földközi-tenger keleti medencéjében lejátszódó eseményeknek.

Tovább terjed az arab forrongás. Az iraki katonai helyzetéről mindössze az a hír érkezett, hogy a Habaniában körülzárt angol csapatok ellátási helyzete egyre válságosabb. Eleimiszert és löszert csak előernyők segítségével lehet hozzájuk eljuttatni. A jeruzsálemi fömuffi után most a teheráni fömuffi is kihirdette a szent háborút. Anglia

uraíma, mondja a felhívás, a szent mozgalmak diadalát és így az arabok veszedelmét jelentené.

Anglia palesztinai helyzetéről egyre kedvezőtlenebb hírek érkeznek. A nyugtalanság mindjobban terjed s az angolok széleskörű intézkedéseket tettek. Eleinte megkísérelték angol részről az arabok ígéretkező való megnyerését, minthogy azonban ez nem járt sikerrel, most még kemény kézzel, behatározással és elhatározással dolgoznak, ami már-már általános felkelésre, mindenesetre sok felkelő csoport alakítására vezetett. Ezek a csoportok fel-felbukkannak és egymásután pusztítják el az egyes községekben működő angol pártcsoporthatóságokat. Különösen az angol repülőgépállomásokat veszedélyeztetik.

Aimone herceg lett Horvátország királya. Ante Pavelics államfő szombaton, május 17-én, éjszaka 23 órakor érkezett Triestbe. Vasárnap a horvát küldöttség vonatja begördült a római Ostini pályaudvarra. Ante Pavelicot a pályaudvaron a Duce és Ciano külügyminiszter fogadták és üdvözölték. Az útvonalon, ahol a Palazzo Veneziáiig haladt a horvát vendég és az őt fogadó előkelőségek gépkocsisora, Róma néps felsorakozott és lelkesen tüntetett Horvátország mellett. III. Viktor Emánuel olasz király és császár vasárnap délben háromnegyed 12-kor a quirináli palota nagy tróntermében ünnepélyes külsőségek között Aimone spoletoi királyi herceget jelölté ki Horvátország királyának. A herceg a savoyai házának ünnepezett fiatalabb ágából, az aostai ágából származik. 1900 május 9-én született Torinóban, Atyja Filibert herceg, anyja Orleánsi Heléna volt. Tengerészeti akadémiát végzett, majd 1917-ben egy vízerrepülőgép osztály élére állt. Résztvett a háborúban és vitézsége miatt többször kitüntették. Az abesszin háború idején a Vörös-tengeren egy hajóraj parancsnoka volt, majd részt vett a libiai hadjáratban. Másfél évvel ezelőtt vette nőül Irén görög hercegnőt.

A „MAGYAR NÉP”-et terjeszteti magyar kötelesség.

HIREK

MÓRICZ ZSIGMOND
ERDELYBEN

Móricz Zsigmond, az egyik leg-eredetibb, erős életérzékkel és történelmi érzékkel rendelkező magyar író látogatja Erdélyünket. Kolozsváron beszédet is tartott Móricz. Mondanivalója volt nemcsak annak a néhány egybegyűlt fiatalembernek, léányoknak, akik a Mátyás király diákhabza jöttek, hogy meghallgassák a nagy alföldi író, de az egész Erdélynek és az egész magyar nemzetnek.

Móricz Zsigmond a magyar irodalom történetében új korszakot nyitott. Az írásművészet eszközeivel ő rajzolta meg először a földnélküli magyar parasztot, a falvak minőségét, aki földet akar szerezni, ahonnan meg is van az a képesség, hogy földet fog is tudni szerezni, nemcsak magának, hanem az egész magyar parasztságnak. Az ő alakjait hősi indulatok fűtik, az a hősiesség, amely a magyar nemzetet a történelem vesztető melonokövei között is megőrizte. Alakjainak lelkében ott él a révbújtatás, az érvényesülés oltatlan vágya, az új élet teremtelenségű lendülete, az erős parasztnak vállán nyugvó erős magyar élet megteremtésének akarása.

Kolozsvári előadásában meghatóan beszélt Erdélyről. És arról beszélt, hogy mi történ a magyar faluban az utóbbi ötven év alatt. A falvak embere sokat változott, sokan elhagyják a földmívelő sort. Útlelet nyitnak, ipart tanulnak, tanulni vágnak, építeni. Elsősorban a saját lelküket és műveltségüket építik. A fejlődés nagyszabású és az nem is fog megállani most már. Ne is féltsük a népet, de útjában sem lehet állni. Az a frissesség, tudás és képesség ami a falvak fiatal nemzedékében van, biztosítja annak, hogy az új Európában erősek leszünk.

(m. j.)

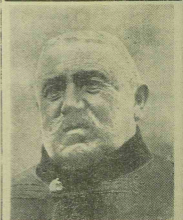
Tejgyűjtő és főző tanfolyamot rendez a Gazdasági Akadémia. A kolozsvári m. kir. Gazdasági Akadémia tejgyűjtő és főző tanfolyamot rendez, amely 1941 június hó 4-én kezdődik. A tanfolyamra való felvételtől, a kérvények elbírálása után jelentkezőknek értesítést küldenek. Tekintettel azon körülményre, hogy a tanfolyam egyszerre csak 30 hallgató oktatása biztosítható, a főző tanfolyamot szükséglet szerint, később közlendő időpontban újabb megismétlik. Kistejgyűjtők részére később közlendő időpontban, előreláthatólag július hó első felében nyílik meg a tanfolyam. Az akadémia igazgatósága ezúton is felhívja a tanfolyamra résztvenni akarókat, hogy kérvényeiket az akadémia által megküldött tájékoztató elbírása szerint szereljék fel; esetleges hiányzó okmányokat idejében pótolják, mert a hiányosan felszerelt kérvények tanfolyamosaink tanfolyamra való felvétele nem teljesíthető. A kistejgyűjtő tanfolyamra keresztlevél és hatósági erkölcsi bizonyítvány benyújtása is szükséges. A részletes tájékoztatót az akadémia igazgatósága írásbeli megkeresésre is, az érdekeltek részére postán küldi meg.

Végetért a Nemzetközi Vásár. A Nemzetközi Vásár május 12-én este végetért. A vásár látogatottságából megállapítható, hogy példátlanul nagy sikert ért el.

Megtartják a csiksomlyói pünkösdi búcsút. A csiksomlyói kegytemplomnak a földrengés által történt megromlására következtében olyan hírek keltek szárnyra, hogy a csiksomlyói pünkösdi búcsút nem tartják meg. A hír nem fedte a valóságot. A csiksomlyói búcsút pünkösdkor megtartják. Éppen azért, hogy a hívek az átjuttosságukban ne zavarják, a kegytemplom kijáratát csak a búcsú után kezdik meg.

Bolgár vendégek Magyarországon. A bolgár szövetkezeti mozgalom vezetői 2 hélig tartó látogatásra Magyarországra érkeztek. A bolgár vendégek a magyar falvak szövetkezeti intézményeit és Magyarország mezőgazdasági helyzetét fogják tanulmányozni.

A sáromberki székelyek harca. Piukovich József orsz. gyűl. képviselő egyik parlamenti interpellációjából már értesült az ország arról a küzdelemről, amely a maroszéki Sáromberki község északkeleti földművelő lakossága és ottani földesur, Teleki Károly között elkezdődött, egy körülbelül másfélszáz kat. holdat kitevő földterület bérlete miatt. Több mint egy évtizede hérben bírták már azt a másfélszáz holdnyi területet, amelyet a román földreform annak idején Teleki Károly birtokából a helyi református, görögkeleti egyházaknak és a román birtokosok sajtított ki. A sáromberki székelyek részint haszonbérbe, részint feles művelésbe kapták meg ezt a földterületet. A birtokrészt a felszabadulás után a katonai közigazgatás a régi tulajdonosnak, Teleki Károlynak a továbbiak rendezéséig bérbe adta vissza, kat. holdanként 75 kg. búzáért. Teleki Károlynak azonban ugylátszik nem volt elég igája és mezőgazdasági eszközök a hérbé visszakapott földek megműveléséhez, tehát a községileg feles művelésbe adta ki a földet. Ugyanakkor azonban a hérbé hozzászámlálta az állami és a községi pótdadók ötven százalékát. Súlyosította azonban a feltételeket azaz, hogy a feleseknek kellett előlegezni a vetőmagnak százszázalékát és ebből Teleki céplés után csak ötven száza-

A Szent László királyunk által betelepített katonák derék inaként az a katonai pölgér, akiket érezni volt ismét a magyar föld. A katonák igazságtalanságban minálgyal jártek, amikor a hadonok szülsége volt a hír búcsúra, a hír vére...

ot térít vissza. A község előjárója most Bónffy Dániel földművelésügyi miniszterhez fordul az öven megfogadta aláírásával ellátott kérvénnyel és bizonyítani kívánja azt, hogy kényszerhelyzetben voltak, mielőtt Telegdi Károly a súlyos feltételek elfogadták. Az ősi vetések egy része el volt velve. A kérvény a földművelésügyi és miniszterelnöki rendletekre hivatkozik, amelyek alapján a volt tulajdonosnak csak akkor lehet volna szabad meglátni a bérletet, ha házigazdálkodást folytatna. Ebben azonban beigazolódt, hogy a Telegdi Károlynak anyai állatja sinnyel, hogy a saját birtokát megművelje. Annak egyrészt, körülbelül ötven holdot is a vármegyei szociális igazgatásvezet által rendelkezésre bocsátott kölcsönraktarral szántatta. Lehetetlen tehát, hogy ómiatta a gazdák ma kedvezőtlenebb feltételek mellett béreljék a földet, mint a földig tíz-fizetőt esztendőn át bérelték. Hivatkoznak a gazdák különben a kövich képviselő interpellációjára is, amely a bérbeadásnak ezt a módját a feudális színezetűnek mondja.

Rémhírtérjesztők. Máramarosból érkezik a hír, hogy Schwarz Imrét, Koloskótvá Samon Sloymet és Salamon Samu Sloymet rémhírtérjesztés miatt internálták. Ez a három ur ugyanaddal és tovább eszkesedik a falakon. A rongyszóadás közben is — gyúlatzik — van benne elég idejűk, hogy politikai véleményüket kinyilvánítsák és terjesszék. A kolozsvári írócsoporthoz előt naponként állnak ilyen Sloymek és Samuk, akik bírálataikkal a magyar állam intézkedéseit, ólásokba bocsájtoznak a háború nevetét illetően. Több ilyen Sloymet a rongykereskedését főgtöbláján még ma napig is román nyelven hirdeti.

Előadás a mai Székelyföldről. A Pázmány-egyetem bölcsészeti karán „Magyarország Tudomány” előadásorozat keretében legutóbb Gyallay Domokos, a kiváló erdélyi író tartott előadást „A mai székelység” címmel. Alapvető programként azt jelölte meg, hogy a székelység ügyét az igazságnak megfelelő világításba kívánja helyezni. A múlt század második felében magyar kormányai nem fordítottak kellő gondot a Székelyföldre. Ennek legkiáltóbb bizonyítéka, hogy a vasúti fővonalat nem a Székelyföldön vezették keresztül. A múlt század mulasztásait bizonyos módon egyeztetett pótolni a székelység. Az erdélyi magyar tudósok a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum körül csoportosulva tudományosan feldolgozták a Székelyföld ásvány- és növényvilágát, földrajzi alkátát, mezőgazdasági és ipari lehetőségeit. A székely népről szövegeket két szemponttal lehet alapul venni, a mennyiségi és a minőségi kérdést. Mekkora a székelység lélekszáma — ez lehet az első szempont. A köztudat, különösen a fővárosi szemlélet, a népiruhában járó összes erdélyi emberekre székelyeknek tekintti, ami feleértékesítést ad alkalmat. A székelységet nem csak történelmi nézőpontból kell megkülönböztetni a többi vármegyeitől, de a feladatok szempontjából is, mert hiszen az egy tömbben élő és lakó székelységre más feladatok hárulnak, mint a nyelvszigetekkel és szórványokkal tüzelt más magyarságra. A történelmi Székelyföld hossza évszázadok óta öt székre oszlott és pedig: Aranyosszék, Csikszék, Háromszék, Marosozék, Udvarhelyszék. Együttesen 426 község. Ennek a székely vidéknek a lakossága 558.460 főnyi. Aranyosszék husz községe közül azonban egy sem tért vissza ezidőszertől és ennek folytán 24.224 lelket le kell számítani. Így a Magyarországhoz tartozó történelmi Székelyföldön 515.315 lélek él összesen. Ebből le kell számítani a nem magyar anyanyelvűeket és így a székelység pontos létszáma 454 ezer. Székelyek azonban szépszámmal vannak a történelmi Székelyföldön kívül is. A Székelyföldhöz etnikailag csatlakozó terület 71 községben 100.000 lakosnak több mint a fele székely, az Erdélyben élő székelység összes száma 523.931 főnyi. De Erdélyen kívül is nagyszámú székely él, különösen a régi Románia területén. Ezekkel együtt tárgyalagos adatok szerint kerékben 600 ezer főből áll a székelység. Sajnálatos elmondani — mondotta ezután előadásában Gyallay Domokos, — hogy a székelység szaporodása nem mutat kedvező képet. En-

ABLAK

Kormányrendelet jelent meg a köz- és magánállami szociális intézményeknek felemléséről. A kormány elgondolásának helyességét mi sem bizonyítja inkább, mint az a tény, hogy a drágaság megnövelésével a legnehezebben és legszűkebb viszonyok között élő néposztályok sorsán kíván segíteni. Először a munkásság pótlékát emelték fel nyolc százalékkal. Most azonban sor kerül a szűrtlen súlyos anyagi gondokkal küzdő köz- és magán-tisztviselők fizetésének emelésére, a nyugdíjasok, öregségi, árvaik ellátási díjának a felemlésére is.

A kormány mindenütt a családvédelmi szempontokra volt figyelemmel. A családvédelem célnak világon mutatja az a tény, hogy állásban és szociálisan emelkedő a köztisztviselők járandóságait, de a feleség után járó családi pótlékot 50 százalékkal növelték, a nagyobb családú alkalmazottaknál pedig már a harmadik gyermek után megadták azt a magasabb összegű családi pótlékot, ami addig csak a negyedik és a négyen felüli gyermekek után járt.

Kimondták azt is, hogy a katonai szolgáltatás bevonást ifjak után a családi pótlék jár, illetőleg nevelési járulék mindaddig, amíg a katonai szolgáltatás teljesítő ifjú nem éri el a tényleges állástól rangfokozatot.

Számos hasonló intézkedést tartalmaz még a rendelet, amely mindezzel világosan bizonyítja, hogy a magyar kormány legelőször azonban akar segíteni, akik az ország legsúlyosabb gondjait hordozzák: a sokgyermekes családok. Ugyanígy építő szemmel adott ki a magántisztviselők fizetésjavításáról szóló rendeletet is.

nek gazdasági okai vannak. A székely leányok el kell vándorolniuk szülőfalujukra. Fájdalmasan nagy száraléka kálódik el ezeknek a székely leányoknak. Ez az oka annak is, hogy a Székelyföldön nagy nőhiány van. Az anyaországban 1910-ben 1000 férfire 1016 nő esett, ugyanakkor az erdélyi vármegyeikben, például Csik megyében 1000 férfire 992 nő jutott, Háromszékben 1000-ra 972, Marostordában 964, Udvarhely megyében 942. A székelység minőségi adatait vizsgálva, — folytatta Gyallay Domokos, — mindenesetre megerősödünk a főreményben, mert a tudományos és szépirodalomban és a művészetben nagyon kedvező arányszámot mutat a székely. A székelység sokoldalú tehetsége pedig köztudottá vált.

Az új európai rendnek szüksége van a magyar iparra!

A barátai Németország egyre fokozottabban érdeklődik hazánkról, hiszen most már a tüzkészlettség bajtársaságja is összekapcsolja ezt a két államot, amely egyformán harcol, hogy kibontakozhassék és kiemelkedhessék a köréje vont ellenséges gyűrűből. Surányi-Unger Tivadar, magyar egyetemi tanár fejtegetéséről kívánunk szólni, aki a Magyar-Német Társaság meghívására május 13-án, Bécsben „a magyar közgazdaság jelenlegi problémái” címmel nagyszerű előadást tartott. Azt hangsúlyozta, hogy a magyar közgazdaság egyik legnagyobb feladata a nemzeti termelés fokozásán kívül a leghalmozottabb néprétegek életszínvonalának emelése. Hazánk népsűrűsége, — mondta Surányi-Unger Tivador a délkelet-európai államokéval lényegesen nagyobb. A trianoni csónak haza 1 négyzetkilométernyi területére 84 lélek jutott, de ez az arány az ürvendetes terület visszacsatolásokkal sem csökkent. Kárpátja és Eszakerdély ritkább lakosságát a déli részek nagyobb népsűrűsége pótolja ki. A mi 84-es arányszámunkkal szemben Görögországban egy négyzetkilométeren 54, Törökországban 55, Bulgáriában 61, a volt Jugoszláviában 63, Romániában 68 lélek lakik. Ez az arány jelzi azt, hogy a mi népünk pusztán a földművelésből nem mindig képes megélni. A magyar ipar értelemmel továbbfejlesztésre van szükség.

Hogy népsűrűségünk nagyobb az említett államokéval, ez azt is jelenti, hogy több ember, nagyobb lélekszám kell, hogy megéljen viszonylag kisebb területen. Születésünk középaránya kisebb, a halálozási arányszámunk pedig nagyobb a közelket és Balkán államaihoz viszonyítva. Ezt a szomorú helyzetet a földművelés megoldásával és az iparosodás elősegítésével javíthatjuk meg. Surányi-Unger előadásában különösen az iparosítás feltételeit hangsúlyozta. Azt mondja, hogy gazdasági fejlettségünk magasabb színvonalon áll Európa délkeleti államaival viszonyítva. De nemcsak a földművelés, az ipar is magasban fejlődésnek indul az említett államok iparát. Közlekedésünk

ha a vízszelét erdélyi részeken a szerencsétlenül maradt halár miatt egyelőre kezdetleges, az ország föld részében nagymértékben fejlődött. A magyar ipar is a délkelet-európai iparral szemben olyan fölényben áll, mint amilyen mérleében a német iparosodás miénket felülmúlja. Nekünk külkereskedelmünk is az Elektromos gépek és készülékek gyártásuk és szállításuk külföldre is. 1939-ben Románia és az akkori Jugoszlávia felé irányított kivitelünk 98 százaléka félkésztermékekből állott, viszont ezen államokból behozatalunk 94 százaléka nyersanyag volt.

Hazánk létszám munkában van, de ezt a munkát és irrat még fokozni lehet. Surányi-Unger arra mutatott rá, hogy a tevélyhalatalmaknak, amelyekhez hazánk a sors fátja, fontos érdeke az, hogy kereskedelmi társuk. A magyarország nemzetgazdaságának termelőereje és lakosságának életszínvonalát az ő népejük alatt nem maradjuk.

Magyarország kétségtelenül az ipari nyugalom és az agrár kelet között. A legnagyobb tévedés volna hazánk nemzetgazdasági összetételét a többi délkelet-európai állammal egy sorba helyezni és az azoknak megfelelni elvárásait helyezni. Magyarországnak eddigi fejlettsége műveltségének színvonalán alapján joga van iparát továbbfejlesztési, kereskedelmi összeköttetéseit ápolni fenntartani.

Az új rend rendelkezései elnyújtott kell, hogy biztosítson a mi nemzetgazdaságunk számára. Helyüket ezek akkor állhatjuk meg, ha következetes szakszerűséggel oldjuk meg az új gazdasági renbe való beilleszkedésünk bonyolultsága feladatát. Ez az alkalmazkodás néha átalattal is járhat, azonban a vízszelét területek bekapcsolása, új beföldi nyersanyagforrások, kellőképp meg nem használt üzemek, jó munkakerék és életképes nemzetgazdaságunk végeredményben iparosulásunknak mindig nagy lehetőséget fognak nyújtani.

Vásárlási könyveket oszlanak szét az áruhalmozás megakadályozására. A közszükségleti cikkek kiszolgáltatásának ellenőrzésére tudvalevőleg a vásárlási könyv rendszere lép életbe és a kormányrendeletben megjelent cikkek kiszolgáltatása néhány nap óta zár alatt áll. Ez mindaddig tart, amíg a vásárlási könyvek szétosztása megtörténik.

Csak egyéni kérelem alapján kapnak adókedvezményt a katonai szolgálatra bevonult kézműiparosok. A a magyar kisipari érdekeltségek arra kérték a pénzügyminisztert, hogy a katonai szolgálatot teljesített iparosokkal szemben a behajtási eljárást függesztesse fel. A pénzügyminisztérium a kérését nem találta teljesíthetőnek, mindazonáltal az erre valóban rászorult iparosoknak módjukban áll az adótervezés megfizetésére fizetési kedvezményt s ezzel kapcsolatban az ellenük esetleg folyamatba tett végrehajtási eljárás felfüg-

gesztését is egyénilig kérni. A pénzügyi hatóságok ezeket a kérelmeket minden esetben a folyamatodók egyéni viszonyainak pontos mérlegelésével méltányossággal fogják elbírálni.

Gelence és Előd környékét is villamosítják. Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács legutóbbi ülésén, sorra véve a székelyföldi villamosítási kérdéseket, örömmel állapította meg, hogy a megszervezés alatt álló Erdélyrészi Ipari Munkaszervező Intézet rövidesen megkezdí tevékenységét s érdeklődésének első vonalában éppen a községek és üzemek villamosításának erdélyrészi programja áll s eddig a Tusnád-környéki és a módéfalvi villamosítás munkálatai részére máris komoly támogatást biztosította. Ujabbán a Háromszék-megyei Gelence-környéki és az Előd-környéki falvak vezetőségének villamosítási előterjesztését juttatta illetékes helyekre a Tanács.

SZINES ABLAK

Aldozesütiörtök... Emlékezzünk rá, hogy az Írás tanítása szerint a halottaliból diésősegen feltámadott Krisztus negyven napra feltámadása után visszatért meenyel atyjához. Visszatért, hogy árva maradt tanítványainak, az apostoloknak elküldje a vigasztaló Szentleket. A Táborhegy fényben maradt utána, de neuskára rá az apostolok lelke és elméje is megtelt fényel a tüzes lángnyelvök jöttére. Ma nekünk magyaroknak, a rendesnél jobban és melegebben kell éreznünk az aldozesütiörtök ünnepl jelentőségét. Mi is a feltámadás után vagyunk. Rövid idő alatt két elrabolt országzászunk támadt fel a 22 éves rabtság halálából. De mi is várjuk még a szabadtól és erősítő Szentleket, mely megadja a jelet, hogy tovább menvén, támasszuk fel a rabtság halálából a megújírtól többi magyarokat is. S ha ez is megtörténik, akkor halálból mi is összejöhetünk, boldog, lelkes magyarok nagy, közös áldozásra...

Rossz szokások a teheneknél

A teheneknél a rossz szokások elég gyakoriak. Vanak tehenek, melyek döfnek, mások saját tőgyüket szopják, ismét mások „nem adják le” a tejet. Ilyenek vásárlásától tehát óvakodnunk kell. Ha azonban ilyen tehenünk volna, iparkodnunk kell eredményes ellenintézkedéseket keresni.

A rúgós tehen — amennyiben fejés közben rúgja a fejő után — valószínűleg esiklandós vagy a tőgy fáj. Ilyenkor a jóindulatú kezelés, illetőleg a tőgy tőgy szakzerű orvoslása segít a bajon. Minden esetben az idegrendszer beteges ingerlékenységének jelenlétéről kell számolni. Ha jó bánásmód (mogatás, kedvelt takarmány nyújtása stb.) nem segít, a fejés alatt kössük fel az egyik első lábát, vagy együnk az orrsővényre „orrsipitét”. Döfés ellen neki védelmet nyújtanak a szarvhegyre erősített fogombok.

Ha a tehen saját tőgyét szopja, illesszünk fejére szan kötőféket, melynek orrszójába belülről kifelé felek vannak verve, vagy pedig a derekára illesztett és a kötőfék közé erősítsünk egy vastagabb, nem plékony botot. Az első esetben a tehen a szopás megakadályozásakor saját tőgyét megsúrja s ezért inkább mond a szopásról, a második esetben pedig el se éri a tőgyét a csesekeket.

A tej visszatartásának két közvetlen oka van, egyik esetben a tőgy véreirei hirtelen megszűkülnek,

a mirigysejtek megszűnnek tejet készíteni, a tőgy ellankad. Más esetben a cseszimbó izmai összeszorítják a bimbósatornát és így a már kész tej kifolyását megakadályozzák. Mindkét esetben az a közvetett ok, hogy a betegesen ingerlékeny tehenet valami külső ok (fenygetésből eredő megijedés, fejlármaváltozás, a borjú leválasztása, a cseszimbókban levő sebek) felizgatta. De a tej visszatartása sohse akarattalagos. Ezért eszelen dolog az ilyen tehenet fenytetni, amivel még fokoznók idegizgalmait, hanem helyesebb ingerlékenységének mérséklésére és a közvetett ok eltávolítására törekedni — simogatás, kiméletes fejés, a borjú hozzávezetése, az ágyéknak hideg borogatása stb. útján.

Végül a tehen értékét az is befolyásolja, hogy a táplálást és az ápolást illetően mekkora igényekkel lép fel. Így értékebb az olyan tehen, mely kedvezőtlen viszonyok közt is megőrzi tápláltsági állapotát és életkedvét. Míg a fúrge, élelmes és nem válogatós jószág mohón harapja a legelő fűvét, a kevésbé jó takarmányt is jó fűvággyal elfogyasztja, addig a kényes és igényes tehen finnyásan turkálja az eleséget, futkározza keresgél a legelón. Világos, hogy a nékülözések idején (kiszűt legelő, takarmányszűk esztendő stb.) az első termelése biztosabb és állandóbb, mint az utóbbi.

A Magyar Nép pátriárka-koru előfizetői között.

Körutam alkalmával sok-sok olyan ékes multu székelyatyánkfiaával álkoztam, kirkől nemcsak beszélni demes, hanem példás életüket fel ill jegeznünk a jövő nemzedék számára.

Többek között ilyen a gyémantlakodalmos Gál Lajos bácsi, aki 1854-ben született Gyergyóaliban, tehát 87 éves s most vette oltár elé 86 éves húsgés életészi. Benedek Annát, hogy 60 éves idog együttét után egyházi állshau részesüljenek. Először is erl a szép családú ünnepélyről szentnek röviden beszámolni.

Mintha valami égi fény sugározta

volna be a gyergyóalfalusi nagytemplom főoltárát, midőn áldozásra odafértél a két öreg, hogy az Úr Jézus kibékítése után, a veendő szent áldásra méltókká tegyek lelküket. A résztvevők is osztozkodtak ebben az ábítattal teljes pillanatban. A szívek s a lelkek eltellek jóteső érzéssel. A szemekben pedig egy-egy gyémántos könny csillant meg, az öregok tisztelőtének és megbecsülésének jeléül. Különösen megható volt, amint meglehangu megemlékezés kíséretében Márton Antal plébános áldást adott a gyémantlakodalmosokra.

Szépén illeszkedett bele az ünnep hangulatába a házaspár leánya, Gál M. Sarolta, ungvári szent Vince-rend főnöknőjének ez alkalomra szüleihez

intézett és a pap által oltár előtt felolvasott levele, melyből a következőket ragadtam ki:

— Sajnos, nem mehettem haza erre a nevezetes napra, de lélekben otthon leszek és hálás gyermeki szeretettel köszöntöm édes szüleimet. Megesőkolom munkában kiláradt kérges kezüket és jószágukért köszönetlenné mondom. Szeretném fejletheletnéne tenni e napot magam és mindenki számára, hogy tiszteljük az öregokt és beszéljük a szülőket.

Templomi szertartás után az ünneplő család bevonult a plébániára, ahol én is szóbaelegezhettem az öreg emberrel.

— Ezt az egészséges, hosszú életet minnek köszönheti Lajos bácsi?

kérdem a mindig derős arcu Gál apától.

— Az Istennek — feleli kurtán, s mosolyogva hozzáteszi: sok dolgom volt tekintetes úr! Nemigen volt időm meghalni. Ezt különben utódjára hagyja az ember. Egész életemet munkában töltöttem el. Gyakran kértem az Isten segítségét, vigyázzon az egészségemre s a hitvány társaságot kerültem.

Az öregnek ez a rövid vallomása minden ékes szónál szebben beszél. Dolgos, becsületes, vallásos életével nemcsak környezetének, hanem falusfeleinek is példát mutatott.

Vagy hivatkozhatom idős Szász Ferenc kecselkisfaludi előfizetőnkre, aki 95 éve ellenére, ma is érdeklődik minden esemény iránt és állandóan foglalkozik valamivel a gazdaságban. Ő már a szép lakodalmat is megtarthatná élettársával, s kértem is erre, de nem lehet rávenni, amint hogy fényképezőgépre elé sem sikerült odáig állítanom, hogy megörökítem. Pedig kár érte; igazi vasszékely. Biztatásomra csak annyit mondott:

— Iyen véneknek már nem kell se lakodalom, se fénykép, tekintetes úr. No, meg a köcsöket is mit mondanának, ha vénségünkre fiatalos dolgot cselekednének.

Ez a jó tulajdonságban gazdag ember, több mint 60 éve, hogy preszbiterje a kecseli refranátus egyházközségnek. Munkában és becsületes életben irányt adott s példát szolgáltatott a már ismertté vált Kecseletnek.

Aztán ott van Bencéd lelke, a tisztességben megözült Pap Zsigmond bácsi. Őt is 88 évvel ezelőtt jegyezték be az unitárius egyházközség születési anyakönyvébe, de szellemi frissége ma is dicséretre válnék sok fiatal embernek. A dolgokban pedig ma is elől jár, mint valami hadvezér a fronton.

Megnyugvás, jókedv, tréfa, vagy ha kell, halálos komolyság jellemzi az öreget. Olyan, mint az a nemes fa, melynek szép egyenes hajtásai vannak s jóízű gyümölcsöt terem. Maradék nélkülül székei. Amin elbocsátja mostanában kiesel Józseffel (így látja magát a kis fia, a két esztendő dédunokával foglalkozik

legtöbbit. Ez a kellemes szórakozás némi bosszúsággal is jár, mert bizony gyakorta összekocannak ketten, de aztán békülnek.

Tisztelettel s elismeréssel adozunk a becsületes, szorgalmas, öreg munkásainknak. Hisszük, hogy jó példájuk minden magyar embert összetartó, komoly munkára serkent — s ha kell — áldozatra buzdít a szebb és boldogabb Nagy-Magyarorszáért.

Vinczffy Sándor.

Felmenték a termények hivatalos árát.

Tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági termények forgalma a rendkívüli helyzet hatása alatt áll, a kormány hozzájárult ahhoz, hogy a Futura a megállapított hivatalos árakon felül árkiegészítést adjon a termelőnek. Az árkiegészítés összege a búza, rozs és zab méterműzsája után 2 pengő 50 fillér, a tengeri útján 2 pengő 30 fillér. Az árkiegészítést csak azok után a tételek után fizetik, amelyek a gazda legkésőbb 1941. ápr. 30-ik kiadott. Árkiegészítést fizethet nemcsak az 50 kát. holdon aduli gazdaságokból származó termények után, hanem az 50 kát. holdon felüli gazdaságoktól igénybevevőt és április 30-áig feladásra került termények után is. Az árkiegészítés elsősorban az igénybevevőt, de le nem szállított termények gyors és zavartalan átadása és az ennek során felmerülő költségek megtakarítása érdekében került kifejezésre.

Mivel a vámkereset úgy minősül, mintha termelő tulajdonát képezné, így a vámalmok terményeladásainak a fenti módon felment árakat kell kapják.

A géptulajdonosok kötelező baleset-biztosítást kell, hogy kössenek.

A géptulajdonos bármint gazdasági gépbereendezés mellett alkalmazott és az üzemben tartáshoz szükséges munkakörben dolgozó összes munkásokat (családtagokat is) az Orsz. Mezőgazdasági Biztosító Intézetnél baleset esetére biztosítani kötelesek, akár a saját gazdaságában, kertészetében, akár pedig, mint vállalkozó másnak a gazdaságában végzett gépével munkát.

A bejelentési kötelezettség akkor is a géptulajdonost terheli, ha gépét bérbeadja, használatra engedeli vagy munkásokat ad a mellé.

A kötelező balesetbiztosítás elmulasztása esetén 600 pengőig terjedő pénzbüntetéssel, a biztosítási díj utólagos megfizetésének, valamint, ha baleset történik, annak összes költségei viselésével sújtható a géptulajdonost. Lehet általánosan biztosítást kötni a munkás nevének megjelölése nélkül. A kéziere berendezett permetezőgép-kezelő alányban való biztosítási díja napról napra 2 pengő.

A biztosításra szolgáló nyomtatványok az Orsz. Mezőgazd. Bizt. Intézetnél (V., Akadémia-u. 3.), vitathatóan előjárásigolatlanul ingyen szerezhetőek be.

Védekezünk a kukoricamoly ellen.

A Földművelésügyi kormányzat felhívta a gazdák figyelmét a kukoricamoly irtásának kötelezettségére. Ahol a kukorica és cirok-szárat nagyváltak még le földszintig, a május 15-ig haladéktalanul védeni kell hajtani. Sok helyen az ugyan egy-két-három arasznyi csutkát hagytak a gazdák, azokat is föld alá kell égetni, mindenesetben a hőszűn. Tűzelőnek csak elvermet szabad tartani a kukorica és cirok-szárat. Az elvermet szárat vastag földréteggel kell lefedelni, hogy juthasson hozzá.

Kerítésnek, fedélnek, kunyhóknak csak egy évesnél idősebb kukorica vagy cirok-szárat szabad használni. Ebbe ugyanis a kukorica moly költözik bele.

A Magyar Nemzeti Bank 1941. március 16-án megjelent 415. számú körlevelé, amely magyarországi részvénytársaságok osztalékának külföldi szelvénybirtokosok javára történő fizetését, illetőleg átutalását szabályozza, többek között olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek célja a forrásforgalom birtokosai visszaszerzésük érdekében működő részvénytársaságok szempontjából. Ezek az intézkedések a következők:

— Az eddig érvényben volt rendelkezések szerint a részvénytársaságok illetőleg fizetőhelyek a külföldi, illetve részben olyan szelvénybirtokos

A magyar nemzet verses története

ÚJ DISZÁLYOK A KORONÁÉRT

Géza, eme néven II-ik a sorban,
Ép az egészségben, fiatal a korban,
Nyugton uralkodnék, békén, könnyűszerrel,
Ha nem hozza sorsa össze Mánuellel.

Mánuel, görögök daliás császára,
Fogat fájdit Géza gazdag országra.
A pártitól testvér, István úr, a herceg
Mánueltől várja az alkalmas percet.

Ott a másik testvér, László herceg úr is,
Terveit itt a trónra sorog is, meg fur is,
Boris úr, a fáttyú bár kipusztult immár,
István is, László is ő nyomdokain jár.

Am a görög császárt Géza nem várja meg,
Betűt görög földre a hős magyar sereg,
Hadakozni bátran, nem pedig henyélni,
S a császárt halálával menten elkefél.

Két pártitól testvér csillaga lebegyadt,
Ezeknek se vetnek Bulavárban dygot,
S Géza, ki a kettős ellenel leszámolt,
Bár rövid időn, de békében országolt.

Aki kétszer halt meg

All még az öreg, sárga ház, ott, ahol a vasárnap ki-
rándulók boldog csicsérgésű feskeserege felfelé halad a
hegynek, hogy a köztenger és az aszfaltútvag után hús er-
dők mélye nyelje el a munkában nyüto testét. All még a jó
öreg, kopárkűlsejű ódon ház s a derék pécsi nyárspolgár,
amikor lehalad előtte — a mai Incezy Dénes-utcsában —
nem is álmódja, hogy ebben a vakolatján csendesen hul-
lajtó vén házban a daliás időkben nevezetes, érdekes es-
emények játszódtak le: ott rejtőzködött sokáig egy derék
48-as honvédtiszt.

Pécnek nem egy ragyogó múltú, ódon háza van.
Ezek adják meg a város külsejének meghatóan kedves
képét.

2.

Az öreg Incezy Dénes-utcai sárga házban lakott a
negyvennyolcas időkben nemes Horváth Miksa pécsi pol-
gár, aki amikor megharsant Kossuth Lajos mézes csengésű,
hívó szava, szintén elindult fegyvert fogni a császári ház

Cséplők — Traktorok

Közhő mezőgazdasági gépek, traktoralkatrészek,
hűtők, golyóscsapágyak gyári áron kaphatók

Erdélyi Gépkereskedelmi R. T.

Kolozsvár, Árpád-út 33. szám.

ellen. Számos csatában jeleskedett és sok dicsegetes
művelt, úgy, hogy főhadnagyi ranggal jutalmazták
egy sebesülése után hazaküldték némi szabadságra.

Horváth Miksa azonban kibíratatlannak talál-
ódon város nyugodalmas csendjére s a nyárspolgarok
hangú nevésvetését. Bejelentette tehát családjának,
visszatér a táborba, amely akkor valahol Szeged kör-
lén volt.

A hozzátartozók hiába marasztalták a nyakas
det, nem tudtak vele bírni. Nagymennyiségű hazai
kolásával útnak bocsátották tehát a vizkétó menyeres
badsághóst Szeged felé.

Már majdnem elérte Szegedet, amikor a város hős
ban utolérte a végzete, melyet vakmerően és könnyez-
kihívott maga ellen.

Az ötömösi határban ugyanis, amikor egy hatalmas
ritkás akácós erdőn keresztűl kocogtak, osztrák elő-
fogták körül a szekereket, amelyen a honvéd főhad-
teljes egyenruházatban üldögélt.

Az előőrök egy dragonyoszerez portyázó lovassá-
tak, valami báró Bleyleben névre hallgató őrnagy-
zénylete alatt. Az őrnagy úr, aki a magyar csapatok
tonáit nem ismerte el katonai személyeknek, legoat
gása szerint bánt el a honvéd tiszttel.

Vasasnémetjeivel lezuhatta a kocsirol s az akác-
rőtönzört haditörvényszéket tartott felette, ami a
végződött, hogy a »felkelő, lázadó« magyart golyó-
halálra ítélték.

A főhadnagy kocsiá, akit elzavartak ugyan a
nyosok, de aki óvatosan meghúzódott egy közeli fű-
odahaza a következőképpen adta elő gazdája tel-
sorsát:

— Félőráig tanakodtak még a németek, aztán
hadnagy urat egy akácfa alá lökdösték, majd négy
német vezényszóra belelőt. A főhadnagy úr arca
rokadat és nem mozdult többé, a németek pedig meg-
tak és elvágattak.

Horváth Miksa családja lesújtottan fogadta a szor-
ságes gyászhiért. Sokáig siratták a derék fiút és osztó-
városi hatóság pedig — fülébe jutván a mendemona-
becitálta a mesélőkedvű kocsiat és jegyzőkönyvet írat-
csetről. Egidyejűen azonban nyomtatékosan hallgatást
lottak a kocsiának, aki is etől annyira megijedt, hogy
mondta a szolgálatot Horvátéknál és hazairamodott
nyos falujába, amely valahol a Tenkes tövében lapul.

Szegény Miksa lelkiüdvéért fényes gyászmisét
tak a franciskánus barátoknál, aztán a dicső halott-
szerű emléket benőtte már a sűrű moha s Horváth
az emberek lassan elfelejtették. Minden nap meghoz-
kor a maga új bánatát, új fájdalmát, a régiek tehát
a feledés mögé áldoztak le.

Jött aztán Világos, aztán Haynau rémuralma s
csi háztájakon csak négy fal között, óvatosan
hangon mertek beszélni az ötömösi akácérdő halott-
3.

Am ekkor egy napon előkerült Horváth Miksa
pompás egészségben, kerekre hizott, pirosposzsgás
zattal.

»fektámadt halott«-ra a megrökönyödött rokonok perösök záporként ontották a kíváncsi kérdéseket.

— Hát nem lőttek agyon a németek? — kérdezték tőle.

— Dehogynem!

— Hát akkor hogyan élsz most?

— Hallgassatok csak ide, komé! — eredt meg a szó támadott hónvédben. — Hát bizony, sajnos, meglővásokat, csak hogy szerencsére csak egy golyó talált is vállban s így nagyobb bajom nem támadt. A lőán persze elbuktam s eszméletlenül maradtam a gyemire az emberséges őrnagy otthagytott az erdőszélen eken és embereivel elvágtatott. Ott maradtam a tlati másnap hajnaláig, amikor a csipős hideg és a hüllőgáló erdei harmat magamhoz értitett. A sebez ingem és zsebkendőm darabjaival teletömököttem s a vérzés elállt, el akartam onnan mászni, de ez a gyvérzesesség miatt nem sikerült. Ott fektüdtem tehát tőn, a puha fűvön s meredt szemekkel néztem a gyökék eget. Délután egy öreg paraszt vetődött oda segített rajtam valahogy, mert megajánlta, aztán nagy kenyerét és kolbászt adott, amitől eléggé magamhoz n. Az öreg aztán nagy sopánkodások között elballamiután a jó Isten gondjaira bízott.

Nagy szünet után folytatta:

— Délután egy magányos vasamémet vetődött arra, láttamra leugrott a lováról és résztvevő, barátságos d jött oda hozzám. Letérdelt mellém a vérázattá aztán részletesen elmondatta velem a történeteket beszéltem, sokszor megcsóválta a fejét, a végén pedig agyon kiköpött. Aztán felnyalábolt a földről és magatett a nyeregbe és elindult veleni: a magyar táborában. Röszkénél magyar huszárok tüntek fel, mire n letett, ő maga meg visszavágtatott. »Mondja meg vélt« — kiabáltam utána. S ő megfordult a nyeregben zta, érees hangon így szólt: »Walter Fülöp őrnagy« — aztán hevesen megsarkantyuzta a lovát s eltűnt orforleget mögött. A huszárok üldözni akarták, de mi-

kor én pár szóval beszámoltam nekik a némettel való eszemről, kardot rántottak és némán üsztelegtek a további ellenségnek. Én aztán Ideghaza kerültem, ahol alaposan felhizaltak, mialatt idehaza holtak hitekek és alaposan meggyászoltakot.

4.

A halottaiból újjá elevenedett Horváth Miksa azonban nem sokáig örülhetett az új életnek s a mecsekalji friss levegőnek.

Hajnau báró önhérsága sorozatni kezdte az egykori honvédtiszteket s Maxi is sorozás alá került. Proskowetz Nepomuk dr., egy emberséges morva katonaoorvos volt az aszentáló doktor s ez végérvényesen elűtötte Maxit attól a magas szerencsétől, hogy kétféjasas csákok viselhesen. Magyarul: alkalmatlannak találta Horváth Miksát a katonai szolgálatra. Am a veszedelem azért megjelent: Horváth egy pityázáló társaságban »szólta magát«, olyanféle »rejtett fenyegetés« eresztvén meg, hogy:

— Hull még a kutyára dé!...

Fel ségértés miatt eljárás indult meg az egykori ötméti tetszhalot ellen...

Ki tudja, hogyan végződhetett volna Horváth Miksára ez az újabb ujjhuzás az osztrákokkal, ha nincs ott Rudics József báró, az idősebb, aki rendkívül kedvelte a nevezetes férfiut, Rudics aztán minden befolyását latbavette, hogy a szabadszájú ifjút megmentse, ami — bizonyos ideig tartó vizsgálati fogság után — teljes mértékben sikerült is neki.

Horváth Miksa így végleg megmentült a düböködő osztrák büntető bíróság karmai közül s attól fogva esendes emberré lett.

Ezt a szokását — amely abban az időben felette hasznos és üdvös vala — mindhaláláig megtartotta, amikor is másodsor, de most már végérvényesen elhalálozott.

Sirja ott domborodott sokáig a Balokányi liget melletti temetőben, ahol még sok nevezetes, érdemes pécsi katonaludta örök síri álmát. Pécly-Horváth Páló.

Örök ifjúságunkkal Balokányi

4. tábor megkezdésének előtti.

Apróságok - Adomák

Brassai-utca. . .

Kolozsváron a Brassai-utcaiban épült a Minerva irodalmi és nyomdai vállalata, ahol a Magyar Nép is készült. Olvasóink sok-sok levelet írtak már a Magyar Nép szerkesztőségének, olvassák is lapunk elején, hogy a Brassai-utcaiban működünk, de talán kevesen gondoltak arra, hogy ki is lehetett az a Brassai Sámuel, akitől ez a szép régi utcát elkeresztelték. Brassai Sámuel a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt. Csakugy szongott az Akadémia tiszteltreméltó palotájára, amikor a nagytekinthető tagok egy szép napon meghívták, hogy döntsenek Brassai Sámuel egyetemi tanár úr akadémiai taggá választása dolgában. Azzal mindegyikük tisztában volt, hogy „Brassai bácsi”, akit az egész ország ezen a néven becézett, nem maradhat ki a tagok sorából. Csak éppen azzal nem voltak tisztában, melyik szakszövetség tisztelje meg magát ezzel a választással. Brassai bácsi ugyanis 97 estendő hosszú élete során sokmindennel foglalkozott.

Ne is beszéljünk arról, hogy — pézshányi okából — már tízezer korában segített az erdélyi útbiztosnak havi 15 ezüsförint fejében s ezekben megtanulta alaposan a geometriát, vagyis földmérést. Arról se essék szó, hogy ifjú papkorában gyöngécseke szállárúmat ázsal pólolta ki, hogy vaskereskedéssel foglalkozkodott. Arról is hallgatunk, hogy első nagyobb irodalmi műveivel igen értelmes közgazdaszalmi mutakozott be. Amde mindezeket túl is bámulatosan sokoldalú volt a foglalatossága. Hiszen ifjú lévita-korában az egyik hitközség azért nem fogadta el papjának, mivelhogy a jelölt úr jő értelt a zongorához s tanított is zongorázni, holott önmaga csak úgy tanulta meg ezt a nehéz mesterséget, hogy az asztalra krétával rajzolta fel a billentyűzetet — igazi zongorára ugyanis nem volt pénze — s ezen a „hangszeren” tanulta ki a zongorázás művészetét. Mellesleg holta napjáig szivesen hegedült és gondorkáztolt is.

Ez azonban mind csak amolyan mellékes foglalkozása volt. Egyik igazí tehetsége a páratlan nyelvéreke volt. Tizenkét éves korában már folyékonyan beszélt magyarul, németül, latinul és görögül, s ugyanakkor már javában tanulta a francia és az angol nyelvet is. Ez azonban még csak a kezdet volt. Ő maga változta be, hogy egy-egy nyelv elsajátítására néki elegendő egy félész-tendő s ilyenformán aztán fel is vitte hosszú élete folyamán hatvanig azoknak a nyelveknek a számát, amelyekben beszélni és jórésztben írni is tudott.

Mindezek után végre — hetvenkét éves korában — egyetemi tanárrá nevezték ki a kolozsvári egyetemre, a — matematikai tanszékre. S amikor aztán 84 éves korában nyugdíjban küldték — amit Brassai bácsi ugyancsak dühösen vett tudomásul, mert hiszen a legnagyobb foku jogbátlaságnak tartotta, hogy egy — ilyen fiatal, munkaképes embert — télen-ségre kárhözassanak, — akkor úgy játszotta ki a miniszter „könyörtelességét”, hogy mint magántanár továbbra is megtartotta az előadásait, csak éppen nem matematikából, hanem — szanszkrit (vagyis óperzsa) nyelvészetből. Mindezzel azonban csak egészen kis részét emlegettük fel mindannak a tudományágnak, amelyekben Brassai bácsi otthonos volt, s amelyeket nemcsak kedvelt, hanem amelyeket tanított is, sőt könyveket is írt róluk. Mert az élő és holt nyelveken, meg a matematikán kívül tanított ő biológiát, botanikát, nemzetgazdaságtant, sőt filozófiát is s például ezen a téren egészen alapvető és eredeti magyar bölcséleti rendszert dolgozott ki. De tanított még algebrát, fizikát, mechanikát, optikát, kémiát, metafizikát, logikát, etikát, jogbölcseletet, indogermán és héber nyelvészetet is.

E tömegnyi tudás birtokosa volta-képpen soha életében nem járt rendszeresen iskolába, nem is igen volt jogervényes bizonyítottan iskolai végzettségéről. Aminek főképpen roppant szegénysége volt az oka.

Az anyagiakkal ez a mindhaláláig agglégény-ember nem sokat törődött s főként nem ismerte a lakarkésságot. Könyveit a szótárak és lexiko-

nok kivételével mindig szétalkozgatta; szegény fiukat lámon neveltetett, kosztjukat fizette, nagy gavallér létere sokat költ, barságosbéli hölgyeknek külvirágokra s másfajta ajándékokra. Egy dologban azonban szörnyegori tudott lenni: az idejére, v is tanult volna meg annyi mifélt s nem is irhatta volna megnyí munkáját, ha az idő bésában nem lett volna észszerű.

Volt Brassai bácsinak egy-kigara is. Példának okáért, hoggyufant nem használt, hanem az összegyűjtött napfényvel csakon keresztül) vagy pedig mapióval gyújtott a csibukáira, hogy az így megtakarított pengő jót lehet a szegény diákok eszelekedni. S élte fogytaig csak kétszer evett: reggel meg It is az időt sajnálta más, sabb” munkájától.

Az alvás időtartama.

Felnőtt embernek, ha egész 7—8 órai alvás elegendő. Az legnagyobb szükségese van a mőnek, akinek egész nap 6 órán át aludnia kell, míg a 6-é gyermek 10—11 órát, a serggyermek 9—10 órát pihenjőre gkorban az alvás időt esőkken.

Az éjféléltői és az éjfel kölvás a legegészségesebb és a több. Az éjszakai alvástól időt nappal nem lehet pótolni, kor a napi élet lármája mőkezdődött s amikor a zárt kon és a lehunyt szemhéjon túl a világosság behatol az arvelőre ilyenkor kezd visszatérni velőbe, gondolatokat és emőbreszt benne, amelyek azutáelme öntudatos működésőnyában — zavaros álmokká lódnak s így a reggeli alváfosztják üdítő hatásától.

KOSSUTH LAJOS mondta:
Ha Magyarországot meggyőz ellenségei szemet vehetnek,

hányféle állat él Magyarországon?
 Magyarország állatvilágának nyílt-
 zott kutatói pontosan megállapí-
 ták, hogy hányféle állat népesíti
 hazánk erdőit, mezőit, vizeit, al-
 tálját és hegyvidékeit. A Ter-
 mészudományi Társulat kiadásá-
 sra megjelent „A magyar birodalom
 állatvilága” című értékes gyűjte-
 mény szerint a Magyar birodalom
 területén összesen 20 ezer 598 állat-
 fajta él. Ebben a tekintélyes számban
 sok szerepelnek a legkülönbözőbb
 csoportok, amelyek bizonyos állat-
 csoportok (pl. a csigák, a rova-
 rók) fajlétszámát a duplájánál is na-
 jobbra növelik.

Magyarország állatvilágában a
 legnagyobb szerepet a rovarok képviselik.
 Ezeknek a parányi állatoknak 16
 ezer 632 faja él minálunk, ami azt
 jelenti, hogy Magyarország állatvilá-
 gának 80 százaléka a rovarok színes
 sokaságából kerül ki. Ezzel a hatalmas
 számmal szemben a gerinces állat-
 ok mindössze 563 fajjal szerepel-
 nek a listán és a többi állatespergő
 létszáma is teljesen alatta mar-
 ad a rovarvilág változatoságát hirtel-
 en megdöbbentő számnak.

2 millió hadifogoly.

A németek által ejtett hadifoglyok
 száma, a szerbiai 400.000 fogollyal
 együtt, meghaladja a 2 millió főt.

Tűnődés.

„Mondják, a pálinka erőt ad az
 embernek...” Hazugság. Én már a
 csendiek félcédt iszom, mégis állig
 állok a lábamon!

Felédékenység, ó...

Érj: — Mondd, drágám, nem tu-
 dom, hova tettem a szemüvegemet?
 Válasz: — Nem bizony!...
 Érj: — Látod, látod, tíz asszonyok
 nyen felédékeny vagyok...

Szerencse.

„Tíz villanyzerelő beszélget:
 — Tegnap egy tíz méter magas lé-
 től estem le.
 — Rettenetes! É nem törted ma
 össze?
 — Szerencsére nem. Ugyanis ép-
 a legalis fokon álltam.

Szerencsétlen nap.

— Igaz, hogy szerencsétlenséggel
 hoz, ha valaki pénteken nősül?
 — Természetes, hogy szerencsét-
 lenséggel hoz, miért lenne ugyanis ez
 az egy nap kivétel?

Gyermeki észjárás.

— Mondd, nagypapó, mióta vagy te
 nagypapó?
 — Amióta te megszületté.
 — Az előtt nem voltál nagypapó?
 — Nem. Palikám.
 — Mit kapok, hogy nagypapóvá
 lettelek?

Azon előfizetőink részére, akik bármilyen ügyből kifolyólag tanszercsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy a szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanszercsere levélhez mellékeljenek 70 fillért (orvosi tanácsokért 1 pengőt), könnyszegecsésként bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedeshetjük. Ha a választ levelben kéri, ezennel fel is külön portóit is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk, amelyekhez a pénz is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

Z. I. A méhesaládát serkentő etetés-
 sel erősítheti. Az aránylag yenge
 hordási viszonyok következtében en-
 szerű a ryenge családok etetése, mert
 ez a méhesaládokat fokozottabb méz-
 szedésre készíti.

K. I. Forduljon kérésével a m. kir.
 Gnuziasági Felsőleánynevelő Intézet
 igazgatóságához; Patnok, Gömör vármegye.
 Az intézet 3 évfolyamu és
 olyan leányokat vesznek fel, akik a
 polgári leányiskola vagy leánygim-
 názium IV. osztályát végezték el.
 Az intézet igazgatósága szívesen szolgál
 részletes felvilágosítással.

Apróhirdetés

FAJTISZTA, törzskönyvelt angora-
 nyulak beszereshetők, angolafonál
 termelői árban kapható: Végb. Mi-
 hály unitárius lelkésznel Homoród-
 ujfalu, Udvarhelymegye.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönhetően mon-
 duk a bejelentett új előfizetőkről:
 B. C. Hosszúmező, T. Z. Homoród-
 keményfalva, B. J. Máriafalva, B. J.
 Zetelaka, L. I. Koltó.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Előfizetőink
 közül számosan fordultak hozzánk és
 kérték, hogy a kiadásunkban megjel-
 lent 1941 évi Erdélyi Magyar Napitár ki-
 küldjük el címükre, mert a múlt év végéig
 szóló hátrétekeket rövidesen kiengye-
 lik. Köszölnk ezért az érdeklődőket,
 hogy a könyvnapitár addig, amíg kész-
 letünk tart, elküldjék azoknak, akik a
 hátréteket rövid időn belül rendelik.
 A napitár az illető előfizető lapnyel-
 nyébe csatoljuk és úgy küldjük meg.
 Megbizottak közül Vinczeffy Sándor
 Udvarhely megyében, míg Tóth
 Imre Szatmár megyében végez kiküld-
 tészi munkát. Kérjük előfizetőinket,
 hogy sziveskedjenek nemcsak a hátré-
 teket, hanem a f. évi díjat is kifejezően
 megbizottainknak.

Azon helyiségekbe, ahova ezidő szer-
 rint megbizottaink nem mehettek ki,
 csak később, a hátrétekeket posta-
 utalványon szállítottuk fel. Eddig 1940
 dec. 31-ig történt a felszólítás, illetőleg
 az utalványon küldött összeg az em-
 lített időpontig fennálló hátréteket tén-
 tette fel. Múlt heti számláink kez-
 rölég nemcsak a múlt év végéig szóló
 hátréteket, hanem f. év végéig szóló
 előfizelési díjat is feltüntetünk és azon
 előfizetőink, akiknek utalványt küld-
 tünk, az utalványon levő összeg 1941
 dec. 31-ig szóló hátréteket, illetve elő-
 fizetést foglalja magában. Az utalvá-
 nyon szereplő összegről tehát min-
 denki, akinek utalványt küldtünk, meg-
 állapíthatja, hogy f. év végéig mennyi-
 nyivel tartozik és mennyit kell beküld-
 denie.

Cs. S. Bögöz, Péter: Csodabifaszó
 gyógyönyvnyek e. könyve kibocsátott.
 Kérjük értesítését, hogy helyette
 mit küldjünk.

A következő befolyt pénzeket nyu-
 táztuk: Özv. F. S. n.6 Erkeserő 5.20,
 L. A. Kézdióvár 5. K. F. Kézdióvár-
 rapatak 3, B. I. Magyaroké 5.20, H.
 Szív. Türe 5.20, M. S. és O. Zs. Már-
 marossziget 5.20-5.20. özv. Sz. S. n.6
 Szilágyfőkeresztúr 5. S. M. Szamos-
 krassó 6. M. I. L. 6 Vámfalu 4.80, Z. B. E.
 Vico 16.20, B. J. Zetelaka 6, T. Z. Ho-
 moródkeményfalva 6, H. J. Máriafalva
 6, Sz. K. Erkeserő 5.20, M. K. Erkerős
 5.20, K. Z. Szélszeg 3.54, D. Gy. Zilah
 4.80, P. S. Ercséd 5.20, F. M. Tansá-
 ndvarud 5.20, B. A. Olasztelek 6, G. J.
 S. Csikszentgyörgy 6, S. S. Krassó-
 horvát 4, G. F. Újnémet 4, T. M. Tyó-
 5.20, F. T. Marosvács 5, W. B. Korond
 5 pengő.

Szerkesztője felel: PAP JANOSSY BELA DR.
 Felelős kiadó: TÓTH KALMAN.

T. BOYDEIEMI KÖNYVTÁR
KOLOZSVÁR

Szent György tér

Uramisten, légy kegyelmes:

Ne legyen már felhő terhes,

Ne zuhogjon, ne boruljon,

Ránk immár csak napfény hulljon!

Tanuld meg!

Tartsuk rendszerben a kerti ágyások szegélyeit!

A kert szépségéhez és helyes kezeléséhez tartozik az ágyások szegélyének karbantartása. Rendszeres körülmények között ezt kapával szokták végezni. Pedig a kapával nem lehet tökéletes munkát végezni. Altalánosságban csak igen

nagy gyakorlattal rendelkező munkás tud a közönséges kapával jó szegélyt vágni.

Ma már gyártanak erre a célra célszerű szegélyvágó kapákat. Képműnkön bemutatjuk a hasznos szerzőmöt. Amint olvasóink a bemutatott ábra alapján megállapíthatják, az eszközt házilag is könnyen el lehet készíteni. A régi rossz kapákat jól át lehet alakítani ilyen eszközzé.

Jegyezzük fel a kivágott fákat!

Gyakori eset, hogy a gyümölcsös kertben fák teljes elvirágzás és kibajtás után pusztulnak el. Nyenkor már le kell mondanunk a fák pótlásáról, mert a növényzet nedvességigébe megindult és a kiültetett fák nem maradnak meg. A most kiszáradó fákat ki kell vágunk és lehetőleg gyökereiket is ki kell ázni. A gödörből másholman földet borsdunk, hogy az őszig jól átérjen. Lehetőleg nagy ültető gödöröket ásunk és a kikerülő földet borsdunk el. Így aztán a fagyokereit által kihaznárt sovány föld helyére tápdús földet vehatunk. A fa pótlásokkal kapcsolatban még a következő fontos dolgok jegyezzük meg:

Arra kell törekednünk, hogy a talaj egyoldali kibaszását elkerüljük. Eppen ezért figyeljünk arra, hogy ne olyan fát ültessünk pótlásképpen, amilyen előzőleg állott ott. Tehát nem ültessünk szőlőfa helyére szőlő-

fát, almafa helyére almafát és nem ültetünk cionmaggyümölcs után cionmaggy fákat. Leghelyesebb, ha almatermésű fák után cionmaggyakat ültetünk és cionmaggyok után almatermésűeket. Almafát alma helyére, körtefát körtefa helyére semmiképpen se ültessünk.

Nyulak takarmányozására lehet felhasználni a burgonyahéjat!

Általában azt tartják, hogy krumplibéjat háziállatok csak megfőzve szabad feletetni. Ezzel szemben megállapítható, hogy a krumplibéj nyersen etetve is igen tűnő nyulakarmány. Így megvan még az az előnye, hogy a krumpli bójában illetve a bój alatti hűsban levő szennyező anyagok nem semmisülnek meg.

Arra azonban vigyázni kell, hogy a nyers krumplibéj amit nyulakkal etetünk fel, szárazon teljesen egészséges krumplitól. Az olyan krumplibéj, vagy beteg krumplibéj, amelyek beteg gumóiról származnak, nem valószínű, hogy nyulak takarmányozására.

Vigyázni kell arra is, hogy a krumplibéjat teljesen frissen etessük a nyulakkal. Az állott, különösen pedig a rozsdás, vagy romlott krumplibéj nem alkalmas a nyulak takarmányozására.

Furcsa kolbász

- Hallja, csak ilyen kolbászt árul?
- Csak ilyet. Talán nem szereti?
- Szerintem szeretem, csak a végei nem tetszenek.
- Miért?
- Igen közel vannak egymáshoz.

Minerva Rt. Kolozsvár, 1929 — Feloldó Szervezet: Lengyel Albert, igazgató.